

Kommittémotion

Motion till riksdagen: 2014/1583

av Ulla Andersson m.fl. (V)

Bankdelningslag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör tillsätta en parlamentarisk utredning i syfte att ta fram ett lagförslag som separerar traditionell bankverksamhet från s.k. investmentverksamhet.

Motivering

I de flesta länder (för att inte säga alla) finns en implicit garanti från statens sida att man inte kommer att låta stora finansiella institut gå i konkurs. Denna försäkran är en förklaring till varför vissa bolag kunnat växa sig så stora att de blivit ”too big to fail”, samt utgör den bärande bjälken i en incitamentsstruktur bland de stora finansiella företagen som var en av huvudorsakerna till finanskrisen.

Implicita eller uttalade statliga garantier innebär en kraftig subvention av storbankernas upplåningskostnader. Garantierna innebär också att det inte finns någon större anledning för storbankernas kreditgivare att ta reda på bankernas finansiella situation. Riksbanken har försökt uppskatta värdet på den svenska implicita garantin. Bankens bedömning är att den i genomsnitt har uppgått till 30 miljarder kronor per år för de fyra storbankerna under tidsperioden 2002–2010.¹ Detta motsvarar drygt hälften av storbankernas sammanlagda vinster före skatt under samma tidsperiod. Motsvarande studier i andra länder har kommit fram till liknande resultat.²

I finanskrisens kölvatten har en rad olika utredningar tillsatts. En brittisk bankutredning visade bl.a. att när den brittiska staten gav olika former av stöd till

---

¹ Sveriges riksbank (2011), ”Lämplig kapitalnivå i svenska storbanker – en samhällsekonomisk analys”.

² Ibid.

bankerna under finanskrisen visade det sig vara svårt att separera traditionell samhällsviktig verksamhet från investmentverksamhet. Detta innebär att hela banker fick räddas, även de delar som inte ansågs samhällsviktiga, vilket blev mycket kostsamt. Bland annat mot denna bakgrund föreslog utredningen en slags separation (ringfencing) av bankernas verksamhet i dels traditionell bankverksamhet, dels investmentverksamhet. Den brittiska regeringen har nu börjat implementera dessa förslag. Utredningen uppskattar att så mycket som fyra till fem sjättedelar av de brittiska bankernas sammanlagda balansomslutning härrör från det som definieras som "investmentverksamhet", vilket motsvarar 40–50 biljoner kronor. Det finns i dagsläget inga beräkningar över storlekarna på investmentdelarna i de svenska bankerna. Dessa är förmodligen lägre jämfört med vad som är fallet i Storbritannien. Men med tanke på hur stor den svenska banksektorn är i förhållande till BNP så är det troligt att även de svenska bankernas investmentverksamhet är betydande.

Ett annat skäl till att en bankdelningslag borde införas har sin grund i den ovan nämnda implicita bankgarantin. Den implicita bankgarantin innebär en kraftig subvention av storbankernas verksamhet. Garantin i sin nuvarande utformning blir helt absurd i och med att bankerna kan använda subventionen till att spekulera med egna pengar i olika finansiella instrument. Det är inte helt enkelt att förstå varför staten ska subventionera privata företags finansiella spekulation. Och sedan dessutom gå in och rädda företagen om de riskerar att gå i konkurs som ett resultat av denna spekulation. Endast bankernas traditionella verksamhet ska omfattas av den implicita garantin.

En lag om bankdelning bör också införas för att minska risken för intressekonflikter. Bankernas nuvarande affärsmodeller där de dels placerar pengar för kundernas räkning, dels handlar för egen räkning kan leda till betydande intressekonflikter. Bankerna kan dra nytta av privatpersoners insättningar, som delvis är försäkrade genom den statliga insättningsgarantin, för att ägna sig åt mycket stora och riskabla finansiella spekulationer. Detta leder till betydande intressekonflikter och bidrar till att öka instabiliteten i det finansiella systemet.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan bör regeringen skyndsamt tillsätta en parlamentarisk utredning i syfte att utarbeta ett lagförslag som separerar traditionell bankverksamhet från s.k. investmentverksamhet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Ulla Andersson (V)

Daniel Sestrajcic (V)

Wiwi-Anne Johansson (V)

Christina Høj Larsen (V)

Ali Esbati (V)

Daniel Riazat (V)